

Cosun draait op verwaardiging, innovatie en verduurzaming

Door het moeizame teeltjaar gingen in de kringvergaderingen veel vragen over het standaard suikerpercentage van 17%. “Voor aanpassing is het nog te vroeg”, aldus Dirk de Lugt. Eerst afwachten hoe de teelt zich verder ontwikkelt.

“Ook bij Cosun blijft het verdienvermogen achter bij wat het moet zijn. Door corona zijn we vorig jaar keihard op de grond gezet. Maar achteraf zijn we tevreden over hoe het uiteindelijk is gelopen”, vertelt Dirk de Lugt. “We hebben nog een flinke weg te gaan met elkaar. De bietenprijs had in 2020 weer met een 4 moeten beginnen. Corona dreunt ook in 2021 na. Het vertraagt de weg omhoog.” Dat het ook in de teelt moeizaam ging, bleek ook uit de vragen. Ondermeer het standaard percentage van 17% kwam regelmatig langs. Vooral door de ziektedruk lag de haalbaarheid daarvan de afgelopen

twee jaar verder weg dan ooit. Dat voelt niet prettig, weet De Lugt. Maar voor een terugkeer naar 16% vindt hij het nog te vroeg. “Die 17% is in 2017 ingevoerd bij de verandering van de suikermarktordening. Om telers tegevoel te komen die extreem laag presteerden, is destijds daarnaast ook de eigenlijke basisprijs van € 31,= verhoogd naar € 32,50”, vertelt hij. “Alles afwegend is 17% het meest optimaal. Ga je lager zitten, dan gaat ook de minimumprijs evenredig omhoog. Een suikerpercentage op een niveau dat niet gehaald wordt, is lastig. Dat realiseer ik me heel goed. Een minnetje voelt niet goed.

Je wilt altijd een plusje hebben.” Naast de uitbetalingsregeling heeft Cosun het systeem zo ingericht dat de fabrieken optimaal kunnen renderen. Suikervraag en bietenaanbod moeten voortdurend goed op elkaar afgestemd zijn. Vandaar de vrij verhandelbare LLB's, de leveringsplicht en het toewijzingspercentage. Ook de surplus- en overschotbieten spelen daarin hun rol. Aanvullend hierop heeft de teler via de 3 uit 5-regel de mogelijkheid voor maximaal rendement op zijn eigen bedrijf. “Dat werkt prima”, zegt De Lugt, “maar door de droogte blijft in sommige gebieden de opbrengst achter, waardoor de leveringsplicht in gevaar komt. Dan moet je dus meer zaaien. Dat is vervelend als je geen ruimte in je bouwplan hebt. Vandaar dat we onder strikte voorwaarden de mogelijkheid hebben gecreëerd om 'bij de burens' te telen.”

Perspectief

Veel zorgen baart momenteel vooral de vergelingsziekte. Een verbod op gewasbeschermingsmiddelen zonder alternatief werkt daarin averechts. “Dan krijgen we minder bieten en

‘We moeten keuzes maken voor de langere termijn’

‘Als coöperatie moet je perspectief op oplossingen bieden’

‘Verduurzaming wordt nog te weinig vertaald in geld’

kortere campagnes en gaat de kostprijs omhoog. Zo nemen alleen maar ziektes en plagen toe en opbrengsten af. In suiker moet je juist met de kostprijs altijd de sterkste zijn.” Met de tijdelijke ontheffing voor Batavia en Closer is het gevaar voor dit jaar enigszins geweken. “Maar een structurele oplossing is het niet”, aldus De Lugt. De voorzitter van de raad van beheer vervolgt: “De stevigheid onder ons bedrijfsmodel is verwaarden en innoveren. De omzetting van plantaardige grondstof in producten en ingrediënten. We willen toe naar een toekomst voor de volgende generatie telers. We moeten keuzes maken voor de langere termijn. De leden begrijpen waar we heen willen, maar het moet eerst in de praktijk bewezen worden, vinden ze. Dat kost tijd. Dat regel je niet een, twee, drie.”

Bietenblad

De Lugt verwacht voor Cosun een grote toekomst in met name plantaardig eiwit, onder andere van de suikerbiet. “Maar het moet wel uit kunnen qua kostprijs. Eiwit winnen uit de biet is een complex proces.” Die verwaardingskansen biedt ondermeer het bietenblad. “Bietenblad is energierijk. Goed voor de biovergister

en de klimaatopgave van de fabriek”, aldus de Cosun-voorzitter. “Eiwit is uit bietenblad op proefschaal procesmatig gemakkelijk te winnen. Maar vanuit de oogst bekeken, zitten daar nog wel allerlei haken en ogen aan. We kijken ook naar de logistieke route. Je voert via het bietenblad ook mineralen af. Je moet dan vervolgens gecompenseerd kunnen worden met de mineralenaanvoer. Dat moet goed geregeld worden.”

Bietenblad heeft als grondverbeteraar maar beperkte betekenis. Eiwitwinning kan dan lucratiever zijn, aldus De Lugt. “De organische stof van bietenblad dat op het land achterblijft, is na twee jaar beperkt terug te vinden in de bodem. Als je het afvoert en het eiwit eruit haalt, kun je wat overblijft vergisten. Met het groen gas kun je de fabrieken klimaatneutraal maken. De digestaat kan terug naar het land. Het is een heel goede bodemverbeteraar, die vijftien jaar in de bodem achter blijft.”

Dirk: “CO₂ die de biet vastlegt, kun je verwaarden in de vorm van carbon credits voor andere bedrijven. Cosun maakt zich bij de politiek hard voor die verwaardingsmogelijkheid. Je levert zo een bijdrage aan de eiwittransitie, de klimaattransitie en de bodemgezondheid.”

Groeikracht

“Bij verduurzaming moet er voor de teler onder de streep een winstbedrag overblijven”, benadrukt de Cosun-voorzitter. “Verduurzaming wordt nog te weinig vertaald in geld”, stelt hij. Het leidt nog te vaak tot alleen een hogere kostprijs en tot opbrengstderiving bij gebrek aan goede alternatieve bestrijdingsmethoden.

“Beprijzing via het product is vaak moeilijk te realiseren. Dat moet je Europees regelen”, zegt hij. “Bijvoorbeeld via een CO₂-tax. Dat kun je niet alleen. Er moet een gezamenlijk speelveld zijn, dat voor iedereen gelijk is. Dat geldt ook voor de neonics.”

Omschakeling naar andere teelt- en bestrijdingsmethoden en gewassen weerbaarder maken kost bovendien tijd. De Lugt: “Cosun wil daarin helpen versnellen via het Groeikracht-initiatief. We willen daarmee samen die verduurzaming doen door in te zetten op meer onderlinge kennisuitwisseling tussen telers en teelten. Een oplossing in de ene teelt, kan er ook een zijn in een andere. We hebben elkaar nodig.”

Bij Groeikracht draait het vooral om de teelttechnische praktijk. Om aspecten van plantgezondheid, plantweerbaarheid en bodemkwaliteit. Dirk: “Het probleem met de verduurzaming is dat telers dat graag willen, maar dat ze ook zekerheid willen dat iets lukt. Cosun heeft daar een rol in. Als coöperatie moet je perspectief op oplossingen bieden. De oplossingen zijn niet eenvoudig. Met Groeikracht willen we ‘Cosun-breed’ samen laten zien wat wel en niet werkt. Bieten-, aardappel- en cichoreitellers samen. Als je achterblijft in verduurzaming, heb je op de langere termijn geen bestaan meer.”

Ton Schönwetter